ספר הישר — השער התשיעי - בסימני רצון הבורא ובאשר יוכל אדם להכיר אם מצא חן בעיני אלהיו ואם קבל מעשיו.

השער התשיעי - בסימני רצון הבורא ובאשר יוכל אדם להכיר אם מצא חן בעיני אלהיו ואם קבל מעשיו.

דע, שכל הרוצה להכיר אם אלהיו רוצה אותו, ישקול נפשו, כאשר אמרנו, בין הזכיות והעוונות, ואם יראה כי נפשו נוטה לתאוות הרעות ולרדוף אחר העושר, ולתאות הנשים, והבצע, והגזל, והתענוגים, יותר מאשר היא נוטה לעבודת האל, ולתפילה, ולצדקות, ולמעשים טובים, ידע, כי הוא רשע וכי האל אינו מקבל מעשיו, ואם היה נוטה למעשים הטובים יותר מאשר הוא נוטה לדברים הרעים, ידע, כי עלה זכרונו לטובה, וכאשר ירצה האדם לעשות דבר מצוה ותזדמן ותקרב לידו, ולא נזדמן לו דבר מעכב לו, ידע, כי מצא חן בעיני אלהיו, ואם יראה כי ברצותו לעשות עבירה לא יזדמן לו דבר מטריד או מעכב, ובעשותו דבר מצוה יזדמנו לו דברים מעכבים ומטרידים, ידע, כי הבורא מואס בו ואינו אוהב מעשיו, שנאמר (ישעיה א) "ובפרשכם כפיכם אעלים עיני מכם".

ועוד, כשיבואו על אדם יסורים וחליים וצרות, או יגלה מארצו, ידע, כי הבורא אוהב אותו וייסרהו כאשר ייסר איש את בנו, ואם יראה כי שוקט ובוטח בלא יסורים וחליים, והוא עומד בשלוה, ולא עברו עליו נסיונות, ידע, כי אין הבורא אוהב אותו. ועוד, בראותו לבבו קשה מעשות צדקה ומלהתענות ומלזכור יום הדין, ובראותו אנשים ימותו ולא יעביר על לבו יום המיתה, זה לאות גדול כי טח מראות עיניו, פן יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין ושב ורפא לו. וכן, כשתבוא גזירה על אנשי עיר או על משפחה ויימלט הוא ממנה, ידע, כי הבורא אוהבו והראה לו היתרון אשר בינו ובין האנשים האל. וכן, כשיהיו אנשי עיר או משפחה כולם רשעים הולכים בשרירות לבם, וזה האיש נפקחו עיניו, ויתעורר משנתו, ולא פנה לאלה הרשעים, ומהר לעשות תשובה גמורה, זה לאות רצון אלהיו וכי מצא חן בעיניו. וכן, כשיהיה מפליג במעשים רעים, ועשה כל תועבת השם והכעיס אלהיו, ואחר כן התעורר ועזב כל המעשים הרעים ההם, ועזב הכל מלבו מבלי מורה כי אם מפחד אלהיו או מפני שהריחו ביראתו, זה לאות גדול על אהבת הבורא יתברך, וכי יחמול עליו בהסירו את לב האבן מבשרו ונתן לו לב בשר ואת רוחו נתן בקרבו ואין טובה למעלה מזו. וכן בבוא עליו חולי ויגיע עד שערי מות ואחר כן נמלט, הוא לאות על אהבת הבורא יתברך, וכי יחמול עליו, וכי רצה להזהירו למען יסור מרעתו. אך אם האדם עושה נאצות, ובא בימים ועודנו לא ישוב, רק מחזיק ברשעתו, וכל אשר יבוא בימים ויזקין יוסיפו להתחדש תאוותיו, ויתחיל לבנות בתים ולעשות סחורות רבות ולקבץ ממון מגזל יותר ממה שעשה בימי בחורותיו, זה לאות גדול, כי הבורא מואס אותו, ועל כן לא יעירהו ולא ייסרהו, רק ישלחהו בשרירות לבו, כאשר אמר (תהלים

פא) "ואשלחהו בשרירות לבם ילכו במועצותיהם". וכן בעשותו צדקה או דבר מצוה ויתחרט עליה, וכל שכן אם תהיה במצוה ההיא יגיעה ויקוץ על עשותה אחרי עשותה, זה לאות הגדול כי אין לב אלהיו עליו ולא ימצא חן בעיניו ויגיעו לריק, וכן בעשותו העבירה וישלימנה ישמח בה מאד ולא יתחרט, רק תאוותו לעשות שניה, זה לאות כי הבורא יתברך, הסתיר פניו ממנו.

אך אם יעשה דבר מצוה וישמח בה, ויחשוב כי כבר מצאה ידו, אף על פי שהיא נקלה, ואם יגע במצוה ההיא שמח מאד ביגיעתו ותמתק מאד לחכו, כאשר תמתק המנוחה לכסיל, זה לאות כי הבורא אוהב אותו. וכן בשמעו דברי אלהים, וייכנע לבבו, ויפחד מאד, ואף על פי שהוא רשע, יש תקוה לאחריתו שיחזור בתשובה, כי רוח היראה היא צפונה בלבו. ועל כן נדע, כי כשתחלש התאוה המעוורת עיניו או כשיבוא בימים, אז תתעורר לו היראה הצפונה בלבו, ועל כן הוא אות כי יש לבורא קצת אהבה בו. ועל זה יש לכל משכיל לשקול נפשו באלה המשקלים אשר זכרנו. ואם יכיר מהם כי הבורא מואס אותו, יזיל כנחל דמעה על רוע מזלו ואחריתו הרעה. ואם יכיר מהם, כי הבורא אוהבו, ישמח ויאמר, אשרי מה טוב חלקי ומה יפה גורלי. וימהר להעיר ולעורר את האהבה עד שתחפץ.